

FUNDACJA
Pomorskie
Polek
2
...on.pl
tel: ... 02758

A. Dyedler opm. 2014

brak fot.

M

Wrocław

53-327 Wrocław
ul.
tel.

LWP

plast.

OLSZAŃSKA Anna Irena

zam. Kulik

1156/WSK

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

1156/1684

LUP

.....
OLSZAŃSKA Anna Irene

.....
zem. Kulik

I./1. Relacja ✓ K. 2. S. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora ✓ K. 3 S. 1-6

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....
V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie —

I/1 Relacja

Relacje Kuliki Anny z d. Olaszewska, sporządzone według schematu relacji o wojennej służbie Kobiet-Zołnierzy w I i II Armii Wojska Polskiego w l. 1939-1945

Relacje podpisane własnoręcznie z datą 28 II 1998r

opisany oryg. k. 2. s. 1-4

1156/WSK

I/1/11

9/11/11

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielać opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona

Anna - Jrena

Kubik - Obranińska - od 1968 r.

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

6.12.1926 r. w Tudorów pow. Równe woj. Łódzkie

3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

*Antonina i Kłktonie z domu Horosńska
matka - gosp. domowa, ojciec księgowy (zmarł - 1935 r.)*

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

53-323 Wrocław ul.

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

Średnie ogólne - w 1960 r.

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

Tudorów woj. Łódzkie

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ? /

chodziłam do szkoły podstawowej

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodaliczka Mariańska

nie należałam

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

wstąpiłam osobniczo

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

9 06 1944 r. - zostałam zdemobilizowana w sierpniu 1945 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

Kurs radiotelegraficzny w Leuków k/Żytomierz z 55 r. - nie pamiętam nr. jednostki

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

Po ukończeniu kursu i zdaniu egzaminu przeniesiona zostałam do 3-go Samodzielnego Batalionu Łączności - pracowałam na radiostacji RSB-13 - pełnię dyżury jako radiotelegrafistka.

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

Kurs Radiotelegraficzny w m. Leuków ZSRR

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? /

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

Po zdaniu egzaminu dostawczy owemu na st. rezerwowego.
Będąc już zdemobilizowanym NRB awansował do stopnia - plutonowy.

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne -

Bronzony Medal Zasłużeniu na Polu
Medale pamiątkowe - Białostok, Wyszki, Białystok, Medal Złoty i Nohmosi, 20 Chwały - 1945
Medal "Nalci @ Berlin", M. Złoty i Nohmosi, Sr. Krzyż Zasługi, 21 M Sz 50,
21 M Sz 50, Sr. K. Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

V. ŻYCIORYS POWOJENNY - Po zdemobilizowaniu skierowałem do rodziny która mieszkała w m. Srebrnodzin, o pracę było bardzo trudno. Wyjechałem do Wrocławia gdzie ukończyłem kurs pisania na maszynie. Zostałem pracownikiem jako maszynista w SO4.

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ

slużby wojskowej na życie powojenne. Zaczęłam uczyć się do Wicecorowego liceum Ogólnokształcącego. Po zdaniu wstępującej prelekcji na stanowisko referenta do spraw w tym samym zakładzie pracy. Nysilowa ze względu na urodziwą sylwetkę i wyjątkowość nie wstąpiła się, rozwinęła się z mężem i samą wychowywała syna. Było mi bardzo ciężko, ale pomimo trudności - syn mój ukończył Wyższe Studia Ekonomiczne.

Wpływ służby wojskowej na życie powojenne - oprócz nieprzyjemnych "kpierek" jak "dłuższe wojna" itp - Po tym nie miałem powodzenia - długo nie przyznawałam się że byłam żołnierką. Bolało mnie że bardzo bo nie chciało mi się mówić o wojnie, strach, głód, warunki higieniczne itp. Gdy u nas założono "Dobro Woinbotanteżnik" do którego wstąpiłam tam pracowałam społecznie w charakterze sekretarza Koła, zwolaczym tam w spółkę języka
W 1987r przeszedłam na emeryturę.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

Łudzenie pracy, oraz mieszkanie

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa / emerytura z pracy.

4. Obecny stan zdrowia

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

z ośrodka Zolowia.

Somimo, że byłem przeciwnikiem wojny nie mogłem leczyć się w Szpitalu Dojściowym.

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

nie

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

W 1984 r. - mój mąż zmarł. Rodzice - ojciec zmarł w 1935 r. matka w 1967 r. Mam dwie siostry i brata. 59 1/2 usypły mi zasłużoną emeryturę. Siostry były pielęgniatkami, brat mechanikiem. Najstarszy brat był drog. botan. i sypał w czynie walk 101 jednostki pod Dreznem (był w 9 DPiceboty) 12 kwietnia 1945 r. Jedną z siostrzy było również w wojsku - pracowała jako pielęgniarka w Szpitalu Polowym. Miałam również w Krakowie - jest na emeryturze ma dwoje dzieci syn i córka, którzy również ukończyli wyższe studia.

Pożądane załączenie:

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki i o jej formacji.

Łdjec nie posiadany ponieważ skradziono mi w 1900 r. wraz z dokumentami. Dokument wojskowy uzyskałem z Archiwum Wojsk.

Czytelny podpis

Helena J.

Data 28.02.1998/

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatorów

Ankieta opracowana przez Józef Królowski z U-4
w 1967r. (21 pytań skierowanych do kombatantów I i II AUP)
w celu poznania ich losów po wojnie

Ankieta wypełniona własnoręcznie i podpisana J. Kulik
„Wróćmielka”

złoty egz. K. 3, s. 1-6

1156/WSK

1731

429

9/11

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia .....1967r.

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznaną, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone. *(fabriobecue)*
Z góry dziękuję za współpracę.

1. Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednio podkreśl/

- ✓ w mieście stołecznym,
- w mieście wojewódzkim,
- w mieście powiatowym,
- w małym miasteczku,
- na wsi,
- w osiedlu.

ponieważ tam mieszkała moja mama z małżonkiem

Dlaczego:

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

To zdemobilizowaniu wróciłam do rodziny, zaraz zaczęłam szukać pracy, myślałam że będę mogła pracować w swoim zawodzie który nauczyłam się w wojsku to jest radiotelegrafistka. Niestety nigdzie tu nawet nie było radio stacji. Domnieśliśmy sobie że komendant Milicji jest zdemobilizowany kapitan - bardzo się ucieszyłam - myślałam że upełni mi powinność dostać jakąś pracę. Niestety zostawał przyjeżdżał bardzo rzadko, powiedziałam mamie że nie ma - proszę przysłać co tydzień. Przyniesłam drugą raz zaproponowano mi w charakterze kelnerki wstąpić w tej komendzie milicji. Nie miałam wyboru, zresztą nie miałam wyjsza przysłałam tą prośbę. Nle weszły kelnerki byłam przez godzinę, a przez siedem godzin zaczynałam sprzątać całą komendę. Po kilku dniach podrykowałam komendantem (byłem kapitanem rezerwy) za pracę i powiedziałam, że on też może zdjąć mundur tak jak ja i wziąć się za swoje sprzątanie. Później pojechałam do Krocza do siostry która już tak samo jak ja wróciła z wojska i udało pracować w szpitalu wojskowym. Mieszkaliśmy obok w małym szpitalnym - służbowym pokoju. Poszłam na kurs pisania na maszynie. Już po kursie pracowałam jako maszynista. Później zaczęłam się uczyć i zdobywałam średnie wykształcenie. Po zdaniu matury prawnie

charakterne kszepowey

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina, przyjaciele, państwo, społeczeństwo, instytucje społeczne, radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu: tak, nie.

Jeżeli tak, to dlaczego uważałaś to za konieczne:

Nie chciałam być gorzej od innych. Lecieli uczyli o nauce, medycynie, a gdy skończyli zaczęli mówić - będzie mi łatwiej i w pracy i w środowisku a jak ja się znajdę? Na dobre kontynuowanie nauki nie miałam warunków.

5. Rozpoczęłaś naukę - dokończanie się: - już w roku 1945, - kilka lat później, /kiedy/ - kilkanaście lat później, - wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy: - ukończyłaś szkołę podstawową, - " " zawodową, - " " średnią ogólnokształcącą, - " " " zawodową, - wyższą.

7. Co zadecydowało o takim wyborze:

Pomocą pracodawcy z lokum okręgu Nowym - uważałam, że średnie wykształcenie ogólne będzie najkorzystniej mi odpomagało.

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

8. Podaj zawód, w jakim pracujesz: *po zdobyciu średniego wykształcenia pracuję w charakterze księgowej - z opanowaniem*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *Zarabiam 2000 zł. gospodarstwo nie posiadam*

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *Mieszkałam na poddaszu, miałam dwa małe pokoiki bez łazienki, bardzo zimne. Mieszkanie to jest służbowe*

c/ Czy posiadasz: Telefon, radio, telewizor, adapter, pralkę, lodówkę, odkurzacz, inne;

9. Czy lubisz swoją pracę: tak, już się przyzwyczaiłem i teraz ją lubię.
nie.

Dlaczego tak jest?

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwiał Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymanie mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu.
- utrudniał,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Jak zacząłem pracować w Śląskim Okręgu ^{Województwa} po trzech lub czterech latach zaczęliśmy starać się o mieszkanie - długo czekaliśmy. Wreszcie zaproponowano mi mieszkanie na poddaszu, bez łazienki, i bardzo zimne, a nie dodatek że wspólny kuchnia (miałam nie utrzymam Małgę). Inżynierem Komisji mieszkaniowej był major W.P. Troszczyński, mu że jest bardzo mało pokoi, z innymi białymi ułami i innymi wspólnymi kuchniami, bez łazienki, że zasługuję na lepsze mieszkanie ponieważ byłem w wojsku. Mówiłam mu czego nie trącał i powiedział mi: "nie mów sobie stopa podmieście to pani dostanie lepsze mieszkanie". Nic już więcej nie odpowiedziałam - tylko ból że gardło mnie dusi, ponysłałam sobie, nawet i wojsko dla nas nie ma znaczenia, a co dopiero wymagać od cywilów. I od tej pory nigdy się już nie szycelam tym że byłam w wojsku.

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności:	<u>Tak</u> ,	nie.
- odwagę:	tak,	nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu:	<u>tak</u> ,	nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Wtedy chodziłam do szkoły, było mi bardzo ciężko, bo w tym okresie choroba na kamień żółciowy, dostawałam często ataki. Następnego roku przed maturą urodził się mój syn, było mi coraz gorzej, bo praca, nauka i wszelkie dzieci było już tego za wiele. Ale postanowiłam że wszelką ceną zdobyję chociaż średnie wykształcenie, a tym bardziej już wiedziałam, że małżeństwo moje jest nie udane, będę musiała sama wyżywić syna. Pomimo wszelkich trudności, a zarabek sprawa może że niegłęboko do szkoły - zdałam egzamin, zdobyłam chociaż średnie wykształcenie.

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć:
- osobistych	<u>tak</u>	, nie.
- zawodowych	tak	, nie.
- społecznych	tak	, nie.
- naukowych	tak	, nie.
- <u>mażeńskich</u>	tak	, <u>nie.</u>
- towarzyskich	tak	, nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
Tak, nie.

Dlaczego:

Należę do LBONiD-u - spotykam się bardzo rzadko.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

15. Napisz , kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

W 1962 r. wyszłam za mąż, małżeństwo moje jest bardzo nie udane jestem w trakcie rozwodu. Mam jednego syna, który ma 6 lat. Najgorzej to że synus mój bardzo często choruje przeważnie na zapalenie płuc, zapalenie oskrzeli, aż w końcu dostał astmę, mam z tego powodu bardzo dużo smutków, często jestem z tego powodu nie zadowolona lekami (bo w domu nie mam już nikogo - zmarła mi Mama). Oprócz tego dużo wydałam pieniędzy na leki zagraniczne i krajowe.

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

chodzi przede do przedszkola.

- Jak kierowałaś ich losami:

- Czy nie zawiódły pokładanych w nich nadziei:

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami:

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Dlaczego tak jest:

Jeżeli jestem w towarzystwie kombatantek wspominać bardzo miłe, bo przecież to były najpiękniejsze moje lata, chociaż w wojsku może było, a jeżeli jestem z innymi towarzyszami - nie starają się nawet wspomnieć = nie

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość? *- nie -*

Podaj przykłady:

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe ?

Podaj przykłady:

Jak do tej pory - służba wojskowa zadużyła i zyciowość mi nie dała.

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

W 1948 r. zostały zgubione moje wojskowe dokumenty, wówczas zgłosiłam się do Referatu wojskowego, bo wierzyłam w tym miesiącu miało być przyjęte moje zgłoszenie z żądaniem, iż z kpiącym uśmiechem, powiedziałam - "ach to wojsko okrutne" - wojsko szorstkiej jodki" - więc pani celka może ktoś pani te dokumenty zabrał" - i nawet nie wydała żadnego, zastępczego dokumentu. A później odpowiedziano mi "poco pani dokumenty wojskowe - dostanie, pani dowód osobisty."

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

Nie wiem, bo mam syna, który dopiero ma sześć lat.

20. Podaj:

a/ Ile miałas lat w chwili mobilizacji: miałam 17 lat

b/ Jakie miałas wykształcenie?

6 klas szkoły podstawowej i dostałam 2 lata do szkoły rosyziskiej.

c/ Gdzie mieszkales przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

Tudorów pow. Równe (ZSRR.)

d/ Gdzie mieszkales przed mobilizacją?

Przed mobilizacją mieszkalam w m. Ponne (ZSRR)

e/ Gdzie pracowales?

w pakowni jako pracownik fizyczny.

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściles wojsko?

w stopniu kaprala

g/ Jakie otrzymałas odznaczenia i kiedy?

Otrzymałam "Brązowy Medal Zasłużony na Polach Walki" w 3-miej samodzielny Batalionie Łączności, Odznaki granatnika i medale pamiątkowe. Otrzymałam już po demobilizowaniu w NKR Krosno Odrzańskie bo tam należałam. Jak już wspominałam, że wszystkie dokumenty straciłam na polu, zadany id okien -

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

które by straciłam. Nie otrzymałam medale nie posiadam. Pisanie do Centralnego Archiwum w Namaisie to tylko przysłało mi zaświadczenie o moim pobycie w wojsku ale i to z pominięciem daty. Prosiłam aby przysłał mi odpis moich dokumentów, napierano na to że są spisane moje odznaczenia, ale do dnia dzisiejszego nie otrzymałam.

Od siebie chciałabym dodać: - Aby częściej robiono Łączny - dopiero po 24h. też pierwszy raz zorganizowane zjedy "najmłodszych uczestników". Pominieli żony i żony i nie opiekę o domy, a wczemu się organizowane, ale nie dla kobiet, które byłyby w wojaku iadko, które mogła pomóc w tej wyprawie. Mogłoby nam zastosować jakies ulgi. Innych was tak jest mało. Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

Barabro proszę nie zmieniać mego nazwiska - pseudonim mojej brzoje ani też nazwę mego miejsca pracy. "Wroclawianka" 14 J. Kubicki

№ 1156/684

26P

OLSZAŃSKA Anna Irene

zam. Kulik

Wznowione karty informacyjne

LWP

1156
OLSZAŃSKA ANNA IRENA

zam. KULIK

adres: 53-327 Mroctaw

ul.

tel.

i

T. 1156/LSH

ZUP

OLSZAŃSKA Anna Józef
żona. Kielce (od 1862)

Przed mobilizacją do najstarszego wierszaka
w Równem (Ustyni). W chwili powołania do
wojaka wieku 17 lat. Służby rozpoczął
9 VI 1944r. zdemobilizowany IX 1945r.

Po kamie radioteleprzewodnym parobrem do
3-iego Samodzielnego Batalionu Łączności.
Po zdemobilizowaniu jako st. plutonowy
odznaczony Brązowym Medalem Zasłużony
na Polu Walki (1945r), Krzyż Kawalerski
Order Odrodzenia Polski i in. Pożyczone 14.05.1945r.
206. Religia kat. T. 1156/LSH

17. Roj 2014

OLSZAŃSKA Anna Irena

